

Controle protocol dierlijke sector

Controle protocol met meest gesignaleerde risico's op educatieboerderijen

Deze lijst is een aanvulling op de branche-specifieke RIE (bijvoorbeeld voor de melkveehouderij en zorgboerderijen).

Let op: deze lijst vervangt niet de RI&E. Maar is wel voldoende voor Boerderijeducatie Nederland.

Voor een aantal aspecten geldt dat de ondernemer enige keuzevrijheid heeft t.a.v. de risico's die hij/zij wil nemen. Voor de andere gelden duidelijke wettelijke bepalingen en is de ondernemer strafbaar als die er zich niet aan houdt.

Boerderij	
Adres	
PC en Plaats	
Ingevuld door	
Datum ingevuld	

1. Omgang met/gedrag van dieren

Dieren kunnen bijten, stoten, trappen. Let op stier, hond e.d.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

2. Medicijnen, bestrijdingsmiddelen, reinigingsmiddelen en andere gevaarlijke stoffen (zoals bijvoorbeeld Formaline (formaldehyde) => wettelijke eis.

Deze dienen buiten bereik van de bezoeker. Gevaarlijke stoffen herkenbaar aan onderstaande pictogrammen dienen achter slot en grendel te staan.

Oud pictogram	Gevaar	Betekenis	Nieuw pictogram
	Giftig	Giftige producten kunnen bij inademing, inslikken of opname door de huid zelfs in kleine hoeveelheden een gevaar voor de gezondheid opleveren of tot de dood leiden.	
	Corrosief	Corrosieve of bijtende producten tasten bij contact het levend weefsel aan: ze vernietigen de huid en slijmvliezen en kunnen zeer zware (brand)wonden veroorzaken. Soms zijn ze ook corrosief voor metalen.	
	Ontvlambaar	Ontvlambare producten ontbranden gemakkelijk in de aanwezigheid van een vlam, een warmtebron (zoals een heet oppervlak) of een vonk.	
	Oxiderend	Oxiderende producten bevatten veel zuurstof en bevorderen zo sterk de verbranding van ontvlambare of brandbare stoffen.	
	Ontpofbaar	Ontpofbare producten kunnen door een vlam, warmte, een schok of wrijving tot ontploffing komen. Ze kunnen ernstige verwondingen en grote materiële schade veroorzaken.	
	Milieugevaarlijk	Milieugevaarlijke producten vormen op korte of lange termijn een risico voor de fauna en flora in het water en tasten de ozonlaag aan als ze in de natuur terechtkomen.	
	Irriterend / Schadelijk	Irriterende producten veroorzaken bij direct, langdurig of herhaald contact jeuk, roodheid van de huid of ontstekingen. Als de dosis hoog is, kunnen ze schadelijk zijn.	
	Houder onder druk	Deze producten zijn opgeslagen in een houder onder druk. Het gaat bijvoorbeeld om flessen met zuurstof, acetyleen, koolmonoxide of kooldioxide.	
	Lange termijn gezondheidsgevaarlijk	Deze producten zijn kankerverwekkend, brengen het erfelijk materiaal schade toe (mutageen) of hebben een nadelige invloed op de vruchtbaarheid en het ongeboren kind (reprotoxisch).	

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

3. Stikstofvat (t.b.v. inseminatie) zie punt 2.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

4. Drinken van rauwe melk

Het drinken van rauwe melk is omstreden. Enerzijds blijkt uit onderzoek dat rauwe melk een probaat middel is tegen o.a. astma en allergieën. Anderzijds bevat rauwe melk bacteriën die vermoedelijk blijvend letsel veroorzaken. En zwangere vrouwen lopen het risico op een spontane abortus of vroegtijdige geboorte. Om die reden wordt het drinken van rauwe melk ten stelligste ontraden. Als u toch de kinderen de ervaring van het drinken van melk via de kortste route niet wilt onthouden, dan moet u de melk gekookt aanbieden. Tijdens bezoeken die via ZuivelNL/Zuivelstichting gefinancierd worden, mag geen rauwe melk aan kinderen worden aangeboden.

Zie voor meer informatie over rauwe melk: <https://www.zuivelonline.nl/zuivel/boerderij/rauwe-melk/>

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

5. Klimmen, klauteren en beknelling

Kinderen kunnen van hoge klimtributen (bijvoorbeeld losse hekken) en van opgestapelde balen/voer vallen, bekneld raken of het attribuut kan zelf met bezoeker en al omvallen (zoals dubbellucht banden).

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

6. Veiligheid rond silo's en (niet goed afgesloten) mestputten

Denk aan mest en giftige kuilgassen, maar ook aan vallen in een mestput. De gevolgen kunnen zeer ernstig zijn.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

7. Gladheid i.v.m. mest of modder bevulde wegen en paden

Houdt rekening met het enthousiasme van kinderen dat ze tijdens het rennen lelijk kunnen uitglijden.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

8. Sleutels in landbouwvoertuigen

Hoewel moderne voertuigen vaak extra beveiligd zijn, wordt toch afgeraden om sleutels in het voertuig te laten als er bezoekers op het bedrijf zijn.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

9. Kinderen gaan zwerven zonder toezicht

Kinderen zijn nieuwsgierig en willen ontdekken. Zodra er geen toezicht is, is het risico aanwezig dat kinderen gaan zwerven en op plekken komen waar het gevaarlijk is.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

10. Rondzwerfend gereedschap

Voor kinderen is het interessant om gereedschappen vast te pakken en er schijnbewegingen mee te maken. Ze weten vaak niet dat onveilig gebruik gevaarlijke steekwapens zijn (zoals hooivorken).

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

11. Hekken, scherpe randen en uitstekende delen (van hang- en sluitwerken en afrastering)

Handen van kinderen kunnen bekneld of verwond raken door scharnierende werking van hekken.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

12. Rijdend materieel

De kinderen van het boerengezin weten wat ze moeten doen bij rijdend materieel (bijvoorbeeld van loonwerker, (voer) leverancier e.d.), maar bezoekers weten dat niet en denken al snel dat de chauffeur alles altijd overziet.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

13. Vervoer op een wagen of meerijden met de tractor

Op de openbare weg is vervoer aan strenge regels gebonden. Dat betekent vaste zitplaatsen en voorzien van autogordels. Over vervoer buiten de openbare weg is niets officieel geregeld. Als het goed is heeft de school een veiligheidsbeleid voor excursies. Vraag daarnaar bij de school! Ook in uw aansprakelijkheidspolis kunnen zaken geregeld of uitgesloten zijn. De risico's zijn vooral: schuivende zitplekken, waardoor kinderen bekneld kunnen raken; de wagen zou kunnen kantelen en kinderen zouden van de wagen kunnen vallen.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

14. Zwaar materieel of bouwdelen die om kunnen vallen

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

15. Open water (sloten, plassen, vijvers, rivieren en kades)

Denk niet alleen aan verdrinkingsgevaar, maar ook aan onderkoeling in koude seizoenen.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

16. Schrikdraad en open elektra

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

17. Speeltoestellen

Alle (voor kinderen) zichtbare speeltoestellen dienen middels bordjes of met afzetting tot verboden gebied worden verklaard als deze niet voldoen aan de voorwaarden die gesteld worden in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. Als kinderen wel met de toestellen mogen spelen, dan dient er een logboek bijgehouden te worden (bijna) ongevallen geregistreerd te worden en dienen toestellen periodiek gekeurd te worden.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

18. Zoönoses

Denk aan (het voorkomen van) verspreiding van ziekten die zowel gevaarlijk zijn voor mens als dier.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

19. Legionella bacterie

De legionella bacterie gedijt het beste in water van zo'n 25 tot 60 graden Celsius. Dat kan zijn in (lang) stilstaand water in de waterleidingen, het achtergebleven water in de tuinslang of het door de zon opgewarmde water in een teiltje. Natuurlijk zijn er nog veel meer variaties te bedenken.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

Controle protocol plantaardige sector

Controle protocol met meest gesignaleerde risico's op educatieboerderijen

Deze lijst is een aanvulling op de branche-specifieke RIE (bijvoorbeeld voor de akkerbouw en zorgboerderijen).

Let op: deze lijst vervangt niet de RI&E. Maar is wel voldoende voor Boerderijeducatie Nederland.

Voor een aantal aspecten geldt dat de ondernemer enige keuzevrijheid heeft t.a.v. de risico's die hij/zij wil nemen. Voor de andere gelden duidelijke wettelijke bepalingen en is de ondernemer strafbaar als die er zich niet aan houdt.

Boerderij	
Adres	
PC en Plaats	
Ingevuld door	
Datum ingevuld	

1. Medicijnen, bestrijdingsmiddelen, reinigingsmiddelen en andere gevaarlijke stoffen (zoals bijvoorbeeld Formaline (formaldehyde) => wettelijke eis.

Deze dienen buiten bereik van de bezoeker. Gevaarlijke stoffen herkenbaar aan onderstaande pictogrammen dienen achter slot en grendel te staan.

Oud pictogram	Gevaar	Betekenis	Nieuw pictogram
	Giftig	Giftige producten kunnen bij inademing, inslikken of opname door de huid zelfs in kleine hoeveelheden een gevaar voor de gezondheid opleveren of tot de dood leiden.	
	Corrosief	Corrosieve of bijtende producten tasten bij contact het levend weefsel aan: ze vernietigen de huid en slijmvliezen en kunnen zeer zware (brand)wonden veroorzaken. Soms zijn ze ook corrosief voor metalen.	
	Ontvlambaar	Ontvlambare producten ontbranden gemakkelijk in de aanwezigheid van een vlam, een warmtebron (zoals een heet oppervlak) of een vonk.	
	Oxiderend	Oxiderende producten bevatten veel zuurstof en bevorderen zo sterk de verbranding van ontvlambare of brandbare stoffen.	
	Ontpofbaar	Ontpofbare producten kunnen door een vlam, warmte, een schok of wrijving tot ontploffing komen. Ze kunnen ernstige verwondingen en grote materiële schade veroorzaken.	
	Milieugevaarlijk	Milieugevaarlijke producten vormen op korte of lange termijn een risico voor de fauna en flora in het water en tasten de ozonlaag aan als ze in de natuur terechtkomen.	
	Irriterend / Schadelijk	Irriterende producten veroorzaken bij direct, langdurig of herhaald contact jeuk, roodheid van de huid of ontstekingen. Als de dosis hoog is, kunnen ze schadelijk zijn.	
	Houder onder druk	Deze producten zijn opgeslagen in een houder onder druk. Het gaat bijvoorbeeld om flessen met zuurstof, acetyleen, koolmonoxide of kooldioxide.	
	Lange termijn gezondheidsgevaarlijk	Deze producten zijn kankerverwekkend, brengen het erfelijk materiaal schade toe (mutageen) of hebben een nadelige invloed op de vruchtbaarheid en het ongeboren kind (reprotoxisch).	

Risico's op mijn erf:

Maatregel:

2. Klimmen, klauteren en beknelling

Kinderen kunnen van hoge klimattributen (bijvoorbeeld losse hekken) vallen, bekneld raken of het attribuut kan zelf met bezoeker en al omvallen (zoals dubbellucht banden).

Risico's op mijn erf:

Maatregel:

3. Gladheid i.v.m. natheid of met mest/modder bevuilde wegen en paden

Houdt rekening met het enthousiasme van kinderen dat ze tijdens het rennen lelijk kunnen uitglijden.

Risico's op mijn erf:

Maatregel:

4. Sleutels in landbouwvoertuigen

Hoewel moderne voertuigen vaak extra beveiligd zijn, wordt toch afgeraden om sleutels in het voertuig te laten als er bezoekers op het bedrijf zijn.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

5. Kinderen gaan zwerven zonder toezicht

Kinderen zijn nieuwsgierig en willen ontdekken. Zodra er geen toezicht is, is het risico aanwezig dat kinderen gaan zwerven en op plekken komen waar het gevaarlijk is.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

6. Rondzwervend gereedschap

Voor kinderen is het interessant om gereedschappen vast te pakken en er schijnbewegingen mee te maken. Ze weten vaak niet dat onveilig gebruik gevaarlijke steekwapens zijn.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

7. Hekken, scherpe randen en uitstekende delen (van hang- en sluitwerken en afrastering)

Handen van kinderen kunnen bekneld of verwond raken door scharnierende werking van hekken.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

8. Omgang met/gedrag van dieren

Dieren kunnen bijten, stoten, trappen. Let op stier, hond e.d.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

9. Rijdend materieel

De kinderen van het boerengezin weten wat ze moeten doen bij rijdend materieel (bijvoorbeeld van loonwerker, leverancier, e.d.), maar bezoekers weten dat niet en denken al snel dat de chauffeur alles altijd overziet.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

10. In werking zijnde sorteermachine (of andere machines)

Welke risico's zijn er rondom sorteermachines en andere machines die in werking zijn op het moment dat een schoolklas op bezoek is.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

11. Vervoer op een wagen of meerijden met de tractor

Op de openbare weg is vervoer aan strenge regels gebonden. Dat betekent vaste zitplaatsen en voorzien van autogordels. Over vervoer buiten de openbare weg is niets officieel geregeld. Als het goed is heeft de school een veiligheidsbeleid voor excursies. Vraag daarnaar bij de school! Ook in uw aansprakelijkheidspolis kunnen zaken geregeld of uitgesloten zijn. De risico's zijn vooral: schuivende zitplekken, waardoor kinderen bekneld kunnen raken; de wagen zou kunnen kantelen en kinderen zouden van de wagen kunnen vallen.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

12. Zwaar materieel of bouwdelen die om kunnen vallen

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

13. Open water (sloten, plassen, vijvers, rivieren en kades)

Denk niet alleen aan verdrinkingsgevaar, maar ook aan onderkoeling in koude seizoenen.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

14. Schrikdraad en open elektra

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

15. Speeltoestellen

Alle (voor kinderen) zichtbare speeltoestellen dienen middels bordjes of met afzetting tot verboden gebied worden verklaard als deze niet voldoen aan de voorwaarden die gesteld worden in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. Als kinderen wel met de toestellen mogen spelen, dan dient er een logboek bijgehouden te worden (bijna) ongevallen geregistreerd te worden en dienen toestellen periodiek gekeurd te worden.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

16. Legionella bacterie

De legionella bacterie gedijt het beste in water van zo'n 25 tot 60 graden Celsius. Dat kan zijn in (lang) stilstaand water in de waterleidingen, het achtergebleven water in de tuinslang of het door de zon opgewarmde water in een teiltje. Natuurlijk zijn er nog veel meer variaties te bedenken.

Risico's op mijn erf:
Maatregel:

17. Glasbreuk

Glas is kwetsbaar, dus een ongeluk zit in een klein hoekje.

Risico's op mijn erf:
Maatregel: